

Nett: telenor
Konferansekode: 9vpthy

Hashtag for dette arrangementet: #fmro

FYLKESMANNEN
I ROGALAND

TILRÅDING TIL NY KOMMUNESTRUKTUR I ROGALAND

Fylkesmannen i Rogaland, 27. august 2016

Tilrådinga blir lagt ut på fylkesmannen.no/rogaland kl. 12.40

Anfinn Rosnes

prosessrettleiar for kommunereforma

Suldal

Randaberg

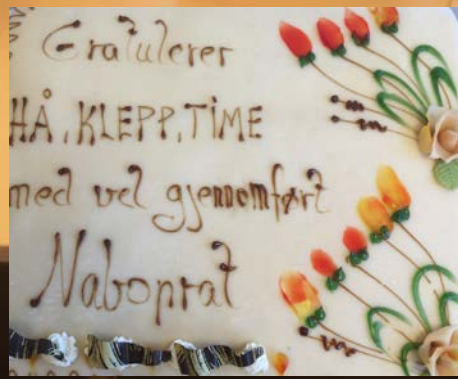
Engasjert ungdom i Sauda

Jæren kommune

God prosess - stor motstand i folket

Brei politisk semje

«Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, er derfor **positive** til at alle landets kommuner **høsten 2014** inviteres til å delta i **prosesser** med sikte på å vurdere og å **avklare** om det er aktuelt å slå seg **sammen med** nabokommuner.»

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om kommuneprop. 2015

Regjeringa har (hadde) følgjande mål for reforma:

- «Gode og likeverdige tjenester til innbyggerne
- Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling
- Sikre bærekraftige og økonomisk robuste kommuner
- Styrket lokaldemokrati»

To hovudutfordringar

- Små kommunar - kapasitet, kompetanse
- Storbyområde – funksjonelle samfunnsutviklingsområde

Ekspert-
utvalet:

10 kriterium for god kommune- struktur (4-4-10-2- systemet)

Samfunnsmessige hensyn	Kriterier
TJENESTEYTING	
Kvalitet i tjenestene Effektiv bruk av samfunnets ressurser Likeverdighet	Tilstrekkelig kapasitet Relevant kompetanse Effektiv tjenesteproduksjon Økonomisk soliditet Valgfrihet Statlig rammestyring
MYNDIGHETSUTØVELSE	
Rettsikkerhet	Tilstrekkelig kapasitet Relevant kompetanse Tilstrekkelig distanse
SAMFUNNSUTVIKLING	
Helhetlig ivaretagelse av areal- og transportinteresser tilpasset klima- og miljøhensyn Tilrettelegging for positiv utvikling i lokalsamfunnet og storsamfunnet	Funksjonelle samfunnsutviklingsområder Tilstrekkelig kapasitet Relevant kompetanse
DEMOKRATISK ARENA	
Betydningsfulle oppgaver og rammestyring Lokal politisk styring Levende lokalt folkestyre Aktiv lokal politisk arena	Høy politisk deltakelse Lokal politisk styring Lokal identitet Bred oppgaveportefølje Statlig rammestyring

FYLKESMANNEN
I ROGALAND

Dagens oppgaver ei utfordring!

Meld. St. 14

(2014–2015)

Melding til Stortinget

Kommunereformen – nye oppgaver
til større kommuner

Utviklingen i kommunale helse- og omsorgstjenester 1964-2015

Sunnhetslov
Aldershjem (med f
Distriktslege

Lov om helsetjeneste i kommunene
Allmennlegetjeneste
Legevakt
Helsestasjon
Somatiske sykehjem
Hjemmesykepleie
Psykisk utviklingshemmede
Rusomsorg
LAR
Psykisk helse
Fastlegeordning,
Beredskapsansvar
Pasient- og brukerrettigheter
Samhandlingsreformen
Forsterket folkehelseansvar

Interessant, lokal utgreiing om kommunereforma

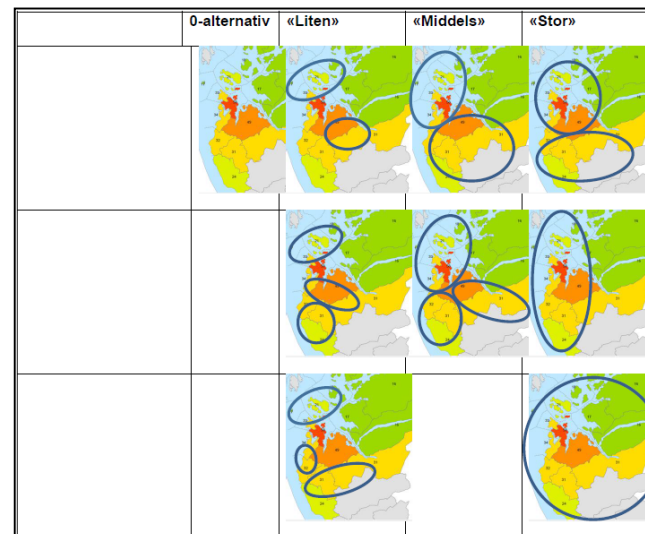

Åtte ordførarar, åtte kommunar. 16 har det laga ei felles utgreiing til bruk i det vidare reformarbeidet. (Foto: Elin Hvidtø de Lara/Time kommun)

Ny kommunestruktur

Felles utredning for de 8 kommunene
Hå, Time, Klepp, Gjesdal, Sola, Randaberg, Sandnes og Stavanger

Nedenfor er det gitt en vurdering av hvordan de ulike modellene innfrir kravene slik de er stilt opp i ekspertutvalgets kriterier for funksjonelle samfunnsutviklingsområder:

Tettsteder som definert av SSB skal ligge i en kommune	Red	Yellow	Green	Green
Integrerte arbeidsmarked bør ligge i en kommune	Red	Red	Yellow	Green
Tilstrekkelig kapasitet	Yellow	Green	Green	Green
Relevant kompetanse	Yellow	Green	Green	Green
(Minst 15-20.000 innbyggere)	Yellow	Green	Green	Green
Redusert behov for statlig styring	Yellow	Green	Green	Green

Innfrir lite

Innfrir delvis

Innfrir mer

Utredningsmodeller/ Varianter	Dagens situasjon	«Liten» (minimum størrelse 15.000 innb.)	«Middels» Delt byområde, få kommuner	«Stor» De største slår seg sammen + omlandskommuner,
	11 kommuner	4-7 kommuner	2-3 kommuner	1-2 kommuner
Langsiktig arealbruk og utbyggingsmønster				
Jordvern og utbyggingsmønster	---	--	+	+++
Samordnet areal og transportplanlegging	---	--	+	+++
Utbygging av infrastruktur				
Sosial infrastruktur	0	+	+	+
Teknisk infrastruktur	0	0	+	++
Kulturell infrastruktur	0	0	+	++
Stedsutvikling				
Senterstruktur	0	0	-	--
Kulturell tilrettelegging				
- Bredde	++	+	0	-
- Spiss	--	0	+	+++
Næringsutvikling				
Næringsarealer	-	0	++	+++
Nyskaping	0	0	0	+
Attraktivitet	0	0	++	+++
Offentlig tjenestetilbud	0	+	++	+++
Miljø og folkehelse				
Grønnstruktur og folkehelse	0	0	+	+
Miljø	-	0	+	+
Samfunnssikkerhet				
Bemannning, kompetanse og fagmiljø	-	+	++	+++
Samordning og koordinering	---	-	+	+++
Samlet vurdering	Stor sårbarhet ift	Relativt små utslag	Styrket evne ift	Ytterligere styrking ift

Sveio, Tysvær, Karmøy og Haugesund kommune

Mulighetsstudium om storkommune på ytre Haugalandet

Rapport 26. november 2015

Ny rapport: Grunnlag for endring i kommunestrukturen på Ytre Haugalandet?

Rapporten gir eit godt grunnlag for å vurdere endringar i kommunestrukturen, meiner Fylkesmannen i Rogaland. (Foto: John Gunnar Skien / Fylkesmannen i Rogaland)

FREDAG 27.11.2015

Torsdag 26. november fekk kommunestyra i Sveio, Haugesund, Tysvær og Karmøy presentert ei grundig utgreiing som faktagrunnlag for det vidare arbeidet med kommunestruktur. Det er vanskeleg å få svar på alle spørsmåla gjennom ei slik utgreiing, men rapporten gir etter Fylkesmannen si vurdering eit godt grunnlag for å vurdere endringar i kommunestrukturen.

Fylkesmannen var representert på fellesmøtet for desse fire kommunestyra i Haugesund i går, der analyseselskapet Agenda Kaupang presenterte rapporten som er laga på oppdrag frå dei aktuelle kommunane. Utgreiinga er gjort ut frå dei måla og kriteria som regjeringa har gitt for kommunereforma.

Rapporten gir eit godt faktagrunnlag for det vidare arbeidet, både når det gjeld innbyggjarinvolvering og endeleg vedtak i kommunestyra.

Oppsplitting av tettstadar ei stor utfordring i dag

Fylkesmannen har særleg merka seg det som kjem fram om utfordringane i regionen når det gjeld kommunane si rolle som samfunnsutviklar. I rapporten blir det peikt på at området har ei omfattande intern pendling og ei tettstadsoppsplitting. Kommunane har felles utfordringar som ein felles bu- og arbeidsmarknad med tanke på regional utvikling, framtidig infrastruktur og kollektivtransport - og sårbare fagmiljø.

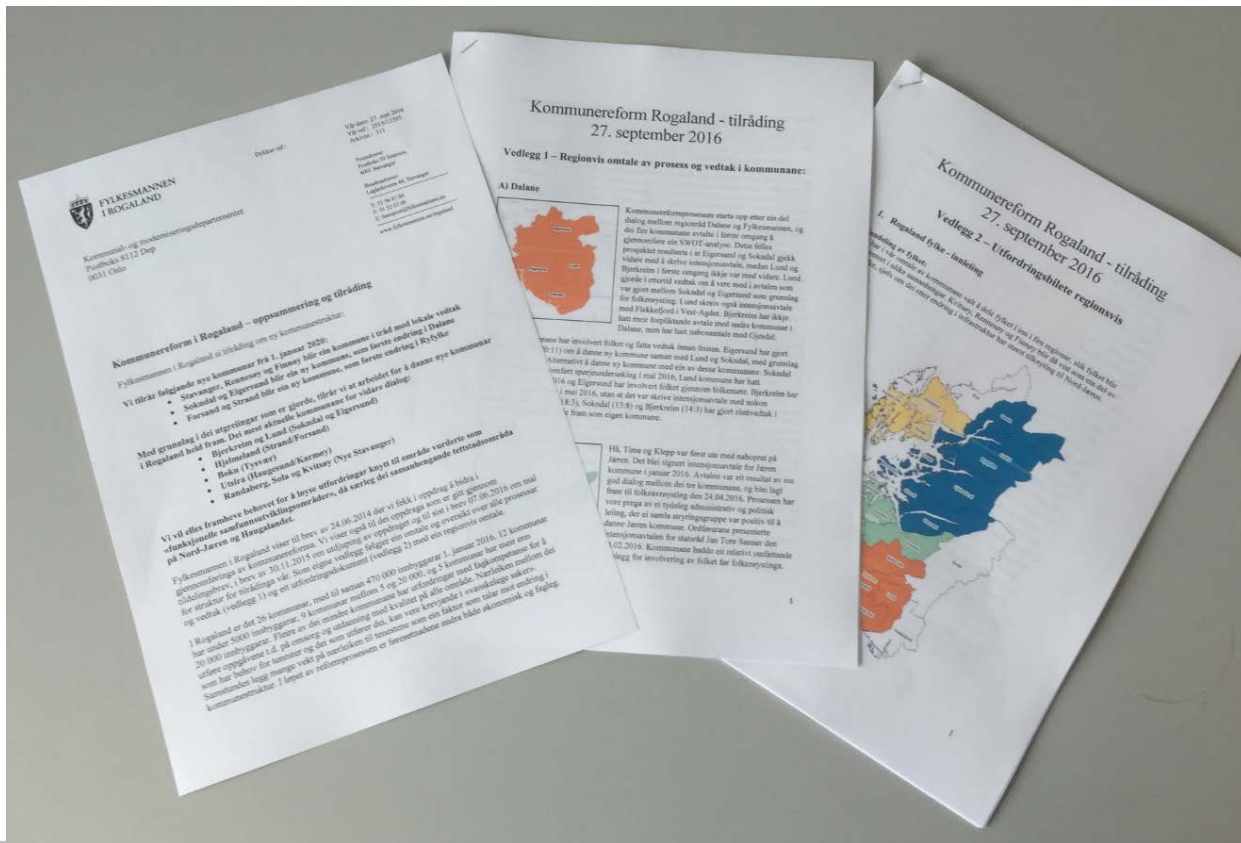
Frå fagperson til fagmiljø

Rapporten viser at kommunane i dag har sårbare fagmiljø, som med dagens kommunestruktur kjem til å skapa store utfordringar. Kommunale leiara som er intervjuja meiner det vil vere betre med eit større fagmiljø. Det blir også peika på at dei aktuelle kommunane ikkje er så store at det alltid er tilstrekkeleg distanse mellom saksbehandlar og innbyggjar på område som barnevern, sosialteneste og byggesaksbehandling.

Er økonomi viktigast?

Ei samsnaling av dei fire kommunane vil i følge utgreiinga gi ei årlig innsparing på 28 millionar kroner innan administrasjon. Samstundes kjem det fram at det etter 20 år vil bli ein reduksjon på om lag 30 millionar kroner, gitt dagens inntektsystem. Fylkesmannen vil her framheva at det i løpet av 2015 blir lagt fram eit nytt forslag til inntektsystem for kommunane, og det er uansett komplisert å rekna seg fram til eit godt svar på spørsmålet om ny kommunestruktur. Vi vil klart rå kommunane til å leggja minst like mykje vekt på tenester og kommunen si rolle som samsfunnsutviklar, i eit langsiktig perspektiv.

Fylkesmannen si tilråding 27/9-2016 m/vedlegg

Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Postboks 8112 Dep
0031 Oslo

Postadresse:
Postboks 59 Sentrum,
4001 Stavanger

Besøksadresse:
Lagårdsveien 44, Stavanger

T: 51 56 87 00
F: 51 52 03 00
E: innropost@fylkesmannen.no

www.fylkesmannen.no/rogaland

Tilråding

Kommunereform i Rogaland – oppsummering og tilråding

Fylkesmannen i Rogaland si tilråding om ny kommunestruktur:

Vi tilrår følgende nye kommunar frå 1. januar 2020:

- Stavanger, Rennesøy og Finnøy blir ein kommune i tråd med lokale vedtak
- Sokndal og Eigersund blir ein ny kommune, som første endring i Dalane
- Forsand og Strand blir ein ny kommune, som første endring i Ryfylke

Med grunnlag i dei utgreiingar som er gjorde, tilrår vi at arbeidet for å danne nye kommunar i Rogaland held fram. Dei mest aktuelle kommunane for vidare dialog:

- Bjerkreim og Lund (Sokndal og Eigersund)
- Hjelmeland (Strand/Forsand)
- Bokn (Tysvær)
- Utsira (Haugesund/Karmøy)
- Randaberg, Sola og Kvitsøy (Nye Stavanger)

Vi vil elles framheve behovet for å løyse utfordringar knytt til område vurderte som «funksjonelle samfunnsutviklingsområder», då særleg dei samanhengande tettstadsområda på Nord-Jæren og Haugalandet.

Fylkesmannen i Rogaland viser til brev av 24.06.2014 der vi fekk i oppdrag å bidra i gjennomføringa av kommunereforma. Vi viser også til dei oppdraga som er gitt gjennom tildelingsbrev, i brev av 30.11.2015 om utdjujing av oppdraget og til sist i brev 07.06.2016 om mal for struktur for tilrådinga vår. Som eigne vedlegg følgjer ein omtale og oversikt over alle prosessar og vedtak (vedlegg 1) og eit utfordringsdokument (vedlegg 2) med ein regionvis omtale.

I Rogaland er det 26 kommunar, med til saman 470 000 innbyggjarar 1. januar 2016. 12 kommunar har under 5000 innbyggjarar, 9 kommunar mellom 5 og 20 000, og 5 kommunar har meir enn 20 000 innbyggjarar. Fleire av dei mindre kommunane har utfordringar med fagkompetanse for å utføre oppgåvene t.d. på omsorg og utdanning med kvalitet på alle område. Nærleiken mellom dei som har behov for tenester og dei som utfører dei, kan vere krevjande i «vanskelege saker». Samstundes legg mange vekt på nærleiken til tenestene som ein faktor som talar mot endring i kommunestruktur. I løpet av reformprosessen er føresetnadene endra både økonomisk og fagleg.

Vedlegg 1 omtale prosess og vedtak

Rogaland - oppsummering:

1. Kommunar som ønskjer å stå seg saman (5):

- a) Rennesøy, Finnøy og Stavanger
- b) Forsand og Sauda

2. Kommunar som ønskjer samarbeid, men som ikkje får med seg naboane (6-7):

- a) Eigersund med naboane Lund og/eller Sokndal
- b) Time med naboane Hå og Klepp
- c) Stavanger med alle naboar (Ja frå Rennesøy og Finnøy)
- d) Strand med Forsand og/eller Hjeltnesland
- e) Gjesdal med Forsand
- f) Tyssøy med Boka
- g) Hægersund med alle naboar

3. Kommunar som har vedtaka at dei vil fortsetje som i dag (14):

Lund, Sokndal, Bjerkreim, Hå, Klepp, Sola, Randaberg, Kvitsøy, Hjelmeland, Suldal, Sauda, Bokn, Utrera, Karmøy

Dette blir i sum 27 kommunar når vi tek med Ene frå Hordaland, og når Stavanger skilje blir rekna to gonger.

4. Utklart

- a) Vindafjord og Ene (Hordaland) – utklart - folkerøysting 26. september.

Kommunereform Rogaland - tilråding 27. september 2016

Vedlegg 1 – Regionvis omtale av prosess og vedtak i kommunane:

A) Dalane

Kommunereformprosessen starta opp etter ein del dialog mellom regionråd Dalane og Fylkesmannen, og dei fire kommunane avtalte i første omgang å gjennomføre ein SWOT-analyse. Dette felles prosjektet resulterte i at Eigersund og Sokndal gjekk vidare med å skrive intensjonsavtale, medan Lund og Bjerkreim i første omgang ikkje var med vidare. Lund gjorde i ettertid vedtak om å vere med i avtalen som var gjort mellom Sokndal og Eigersund som grunnlag for folkerøysting. Lund skreiv også intensjonsavtale med Flekkefjord i Vest-Agder. Bjerkreim har ikkje hatt meir forpliktande avtale med andre kommunar i Dalane, men har hatt nabosamtale med Gjesdal.

Alle fire kommunane har involvert folket og fatta vedtak innan fristen. Eigersund har gjort endeleg vedtak (20:11) om å danne ny kommune saman med Lund og Sokndal, med grunnlag i intensjonsavtale. Alternativt å danne ny kommune med ein av desse kommunane. Sokndal kommune har gjennomført spørjeundersøking i mai 2016, Lund kommune har hatt folkerøysting i juni 2016 og Eigersund har involvert folket gjennom folkemøte. Bjerkreim har hatt spørjeundersøking i mai 2016, utan at det var skrive intensjonsavtale med nokon kommune. Både Lund (18:3), Sokndal (13:8) og Bjerkreim (14:3) har gjort sluttvedtak i kommunestyra om å halde fram som eigen kommune.

B) Jæren

Hå, Time og Klepp var først ute med nabopratt på Jæren. Det blei signert intensjonsavtale for Jæren kommune i januar 2016. Avtalen var eit resultat av ein god dialog mellom dei tre kommunane, og blei lagt fram til folkeavrøysting den 24.04.2016. Prosessen har vore prega av ei tydeleg administrativ og politisk leiing, der ei samla styringsgruppe var positiv til å danne Jæren kommune. Ordforarane presenterte intensjonsavtalen for statsråd Jan Tore Sanner den 24.02.2016. Kommunane hadde eit relativt omfattande opplegg for involvering av folket for folkerøystinga.

Vedlegg 2

Utfordringsbilete

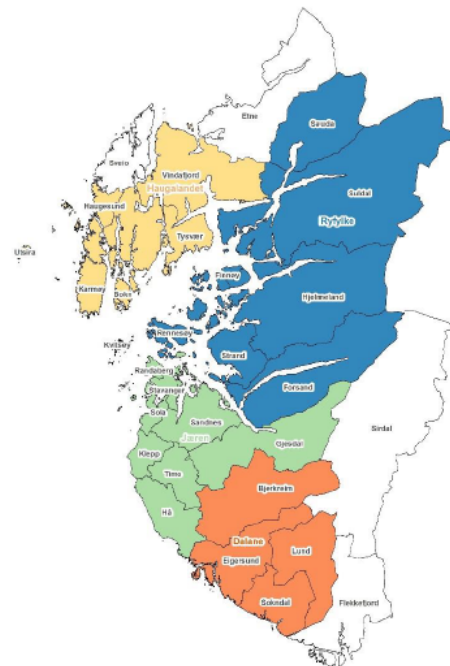
Kommunereform Rogaland - tilråding 27. september 2016

Vedlegg 2 – Utfordringsbilete regionsvis

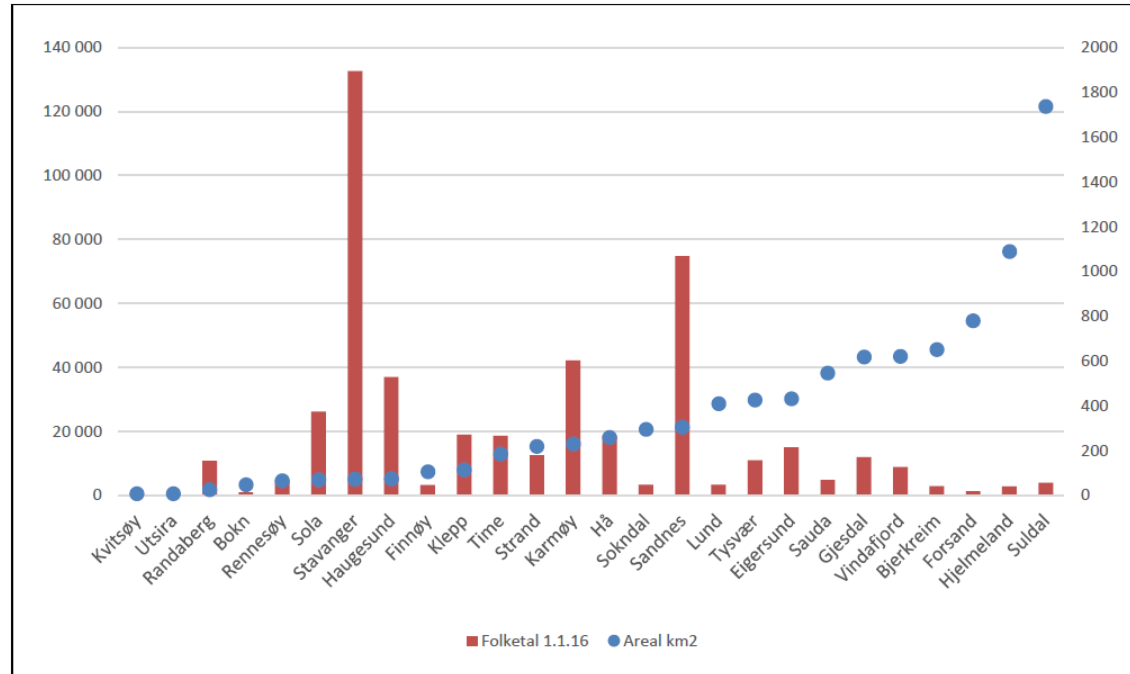
1. Rogaland fylke - innleiing

Inndeling av fylket:

Vi har i vår omtale av kommunane valt å dele fylket i inn i fire regionar, slik fylket blir presentert i ulike samanhengar. Kvitsøy, Rennesøy og Finnøy blir då vist som ein del av Ryfylke, sjølv om dei etter endring i infrastruktur har størst tilknytning til Nord-Jæren.

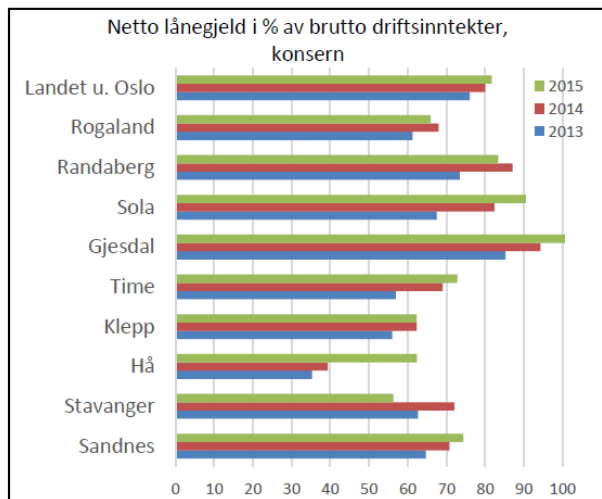
Vedlegg 2 - Utfordringsbilete

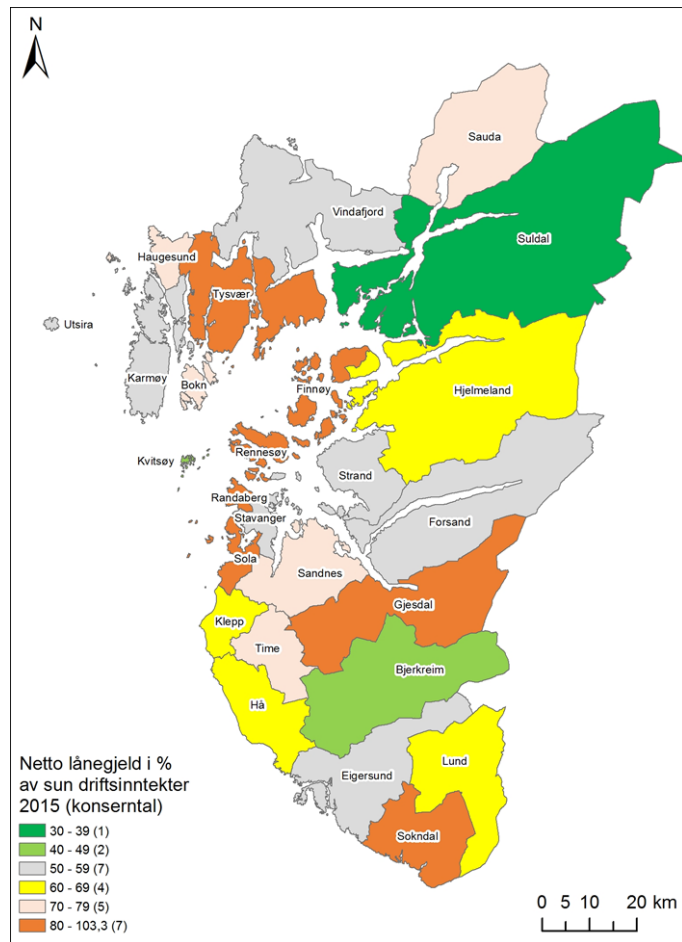
Folketal og areal i kommunane i Rogaland, januar 2016

Vedlegg 2

Utfordringsbilete

s.15

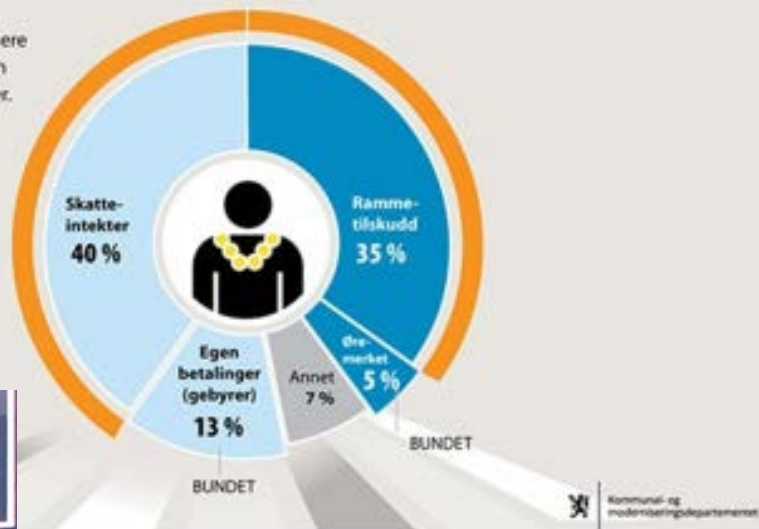

Økonomi – ei særleg utfordring?

Slik får kommunene inntektene sine

Frie inntekter er midler kommunene fritt kan disponere uten andre føringar fra staten enn gjeldende lover og regler.

- Fra innbyggerene
- Fra staten
- Frie inntekter

Rammeoverføring
% av inntekt:

Utsira	63,0
Kvitsøy	55,9
Bokn	45,2

.....
resten mellom

.....	
Suldal	21,1
Sola	20,7
Stavanger	18,3

PRODUKTIVITETSKOMMISJONEN

En offentlig kommisjon oppnevnt av Regjeringen for å fremme forslag som kan styrke produktivitet og vekstevne i norsk økonomi.

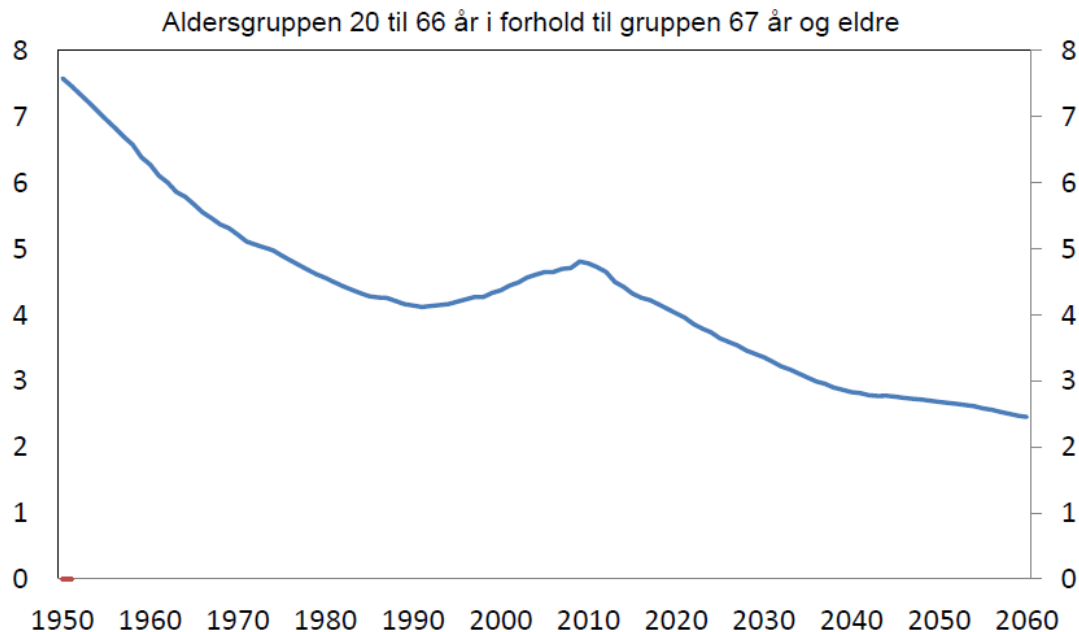

Ved et vendepunkt:
Fra ressursøkonomi til kunnskapsøkonomi

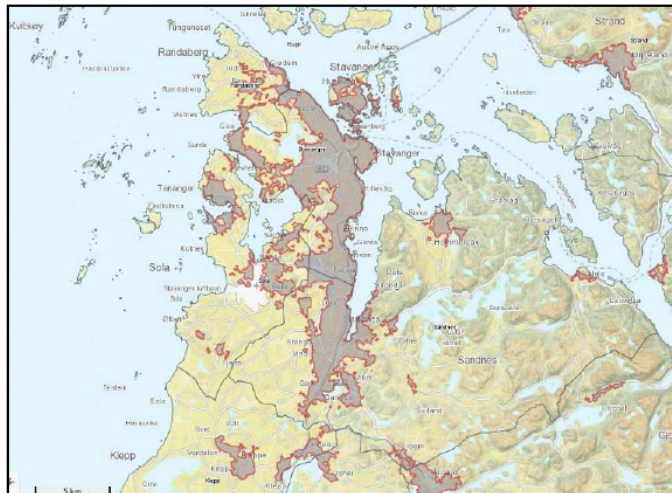
Jørn Rattsø

11. februar 2016

Fra yngrebølge til eldre befolkning gir behov for økt arbeidsinnsats

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tettstadsområde 2016 slik det er definert av SSB

I følge definisjonen til SSB (2014) er det eit samanhengande tettstadsområde frå sør i Sandnes og nord til Randaberg.

S 11

Jæren er det mest integrerte arbeids- og bustadområdet i fylket, med Sola og Stavanger som peikar seg ut med stor netto pendling inn. I Sola kommune pendlar over 19 000 av dei om lag 25 000 sysselsette i kommunen inn frå andre kommunar, samstundes pendlar over 8 000 ut av kommunen. I Sandnes pendlar over 21 000 ut av kommunen, om lag 12 000 av dei til Stavanger. Samstundes pendlar over 18 000 inn i Sandnes, om lag 7 500 av desse frå Stavanger. Gjesdal har størst relativ utpendling, klart mest til Sandnes.

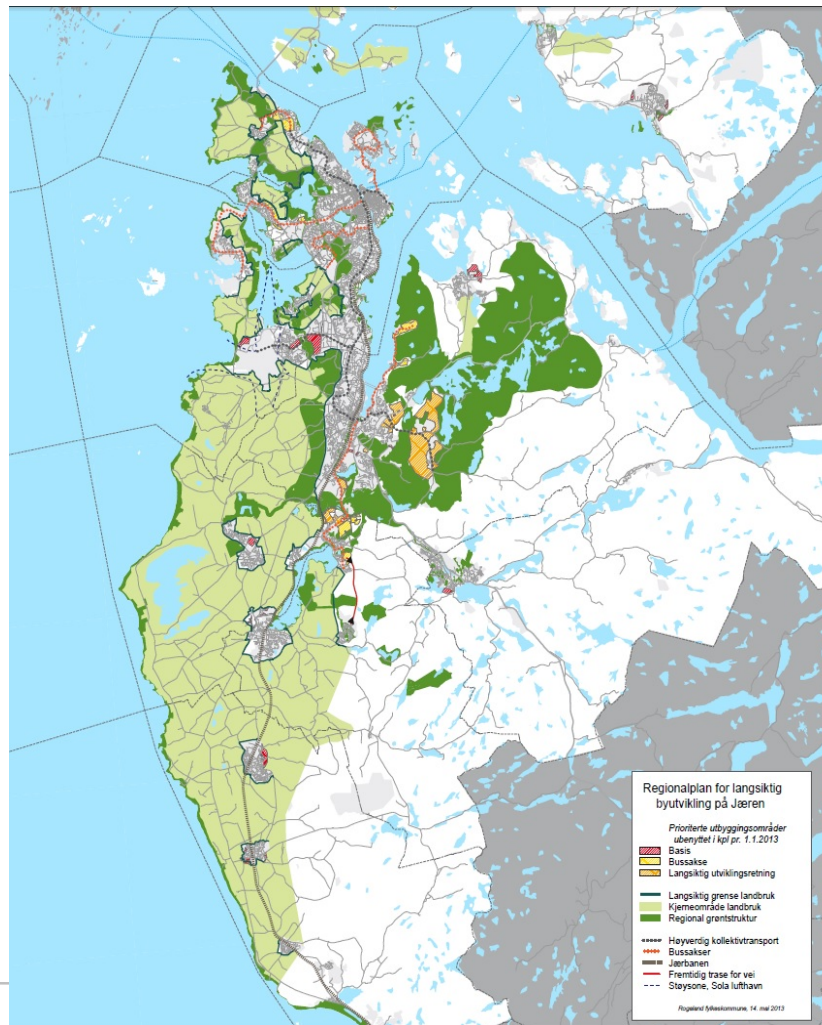

Klart råd fra regjeringens eksperter:

Anbefaler Stor-Stavanger kommune

Sandnes får klar beskjed om å snakke med Stavanger om en superkommune på Nord-Jæren.

Er regionale planar svaret på utfordringane?

Aktuelt grensespørsmål

Raglamy/Norheim

Raglamy-Norheim-området er eit regionalt viktig næringsområde, eit område som blir delt av kommunegrensa mellom Karmøy og Haugesund. Det er ei utfordring knytt til å få til samla planlegging av dette området. Det har t.d. vore krevjande å få ein felles politikk for lokaliseringsstyring av verksemder, og overordna infrastruktur. Fylkesmannen har motteke eit eige innbyggjarinitiativ der det blir bedt om ei utgreiing av kommunegrensa for fastlandsdelen av Karmøy.

s. 24

Haugesund

Karmøy

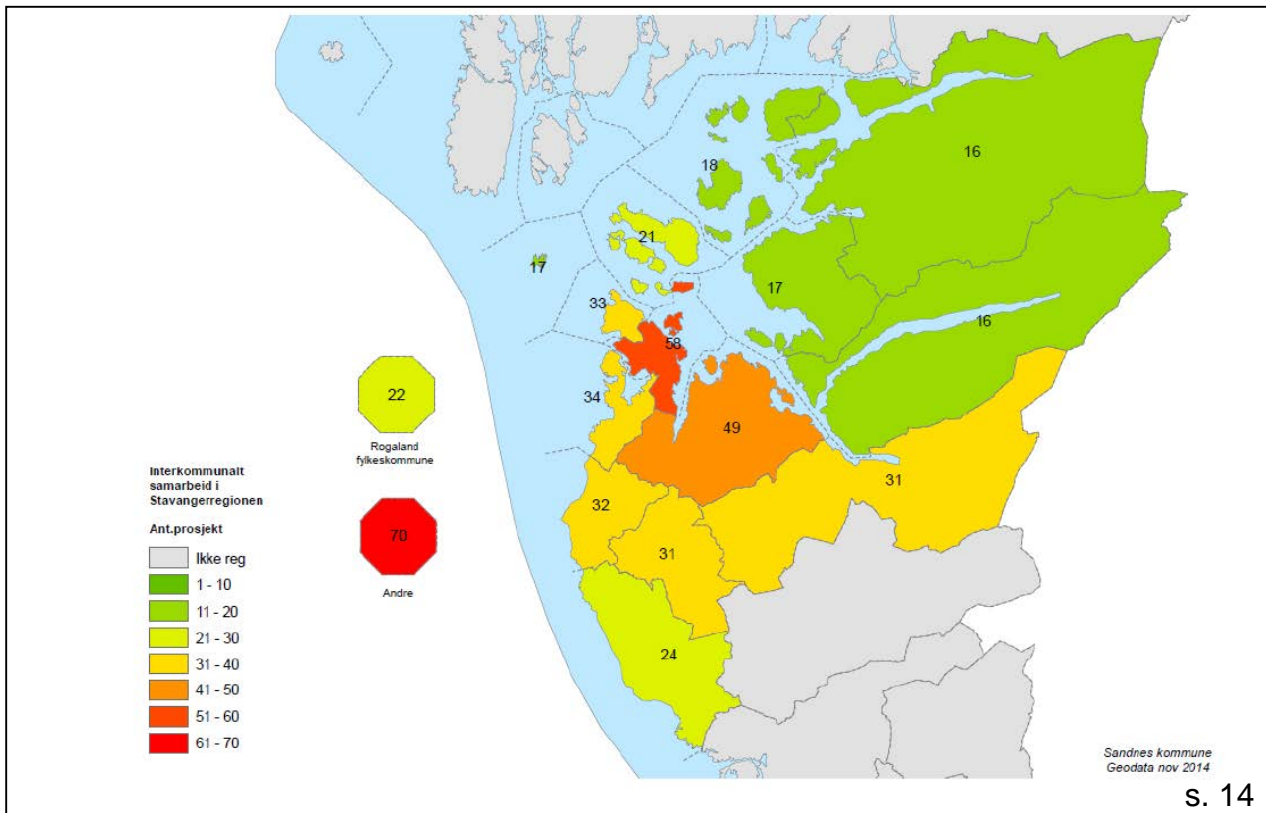

Interkommunalt samarbeid

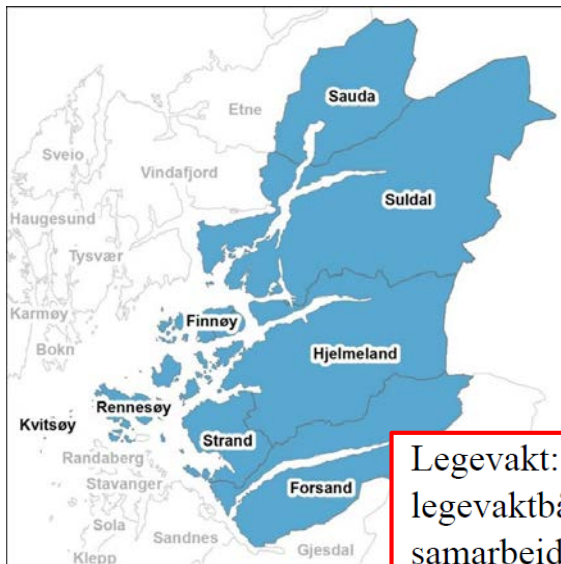

Ny kommunestruktur

Felles utredning for de 8 kommunene
Hå, Time, Klepp, Gjesdal, Sola, Randaberg, Sandnes og Stavanger

Ryfylke samarbeid

Interkommunalt samarbeid

Biletet i Ryfylke er meir fragmentert enn fylket elles. Kommunane i sør samarbeider i stor grad med Stavanger og Nord-Jæren, Suldal og Sauda med Haugalandet.

Fellesorgan: Ryfylke IKS er regionrådet for kommunane Sauda, Suldal, Hjelmeland, Strand og Forsand. Rennesøy og Finnøy har vore medlemmer før. Suldal og Sauda er også med i Haugaland Vekst. Vi har elles registrert følgjande samarbeid:

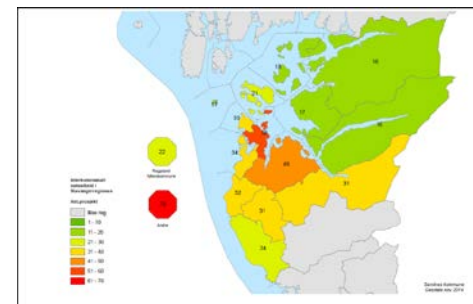
- Energi: Alle utanom Suldal og Sauda er eigarar av Lyse Energi AS. Suldal Elverk er eit KF. (Haugaland Kraft står for distribusjon i Sauda).
- Renovasjon: Ryfylke Miljøverk IKS er eit interkommunalt selskap som har ansvar for renovasjonstenesta i kommunane Forsand, Finnøy, Strand, Hjelmeland og Suldal. IVAR driv dette for Rennesøy og Kvitsøy. Sauda driv VAR-tenester i eigen regi.
- Brann: Kvitsøy, Rennesøy og Finnøy er med i Rogaland brann og redning. Dei same er med i IVAR IKS der også Strand og Hjelmeland er med.
- Rennesøy er med i Stavangerregionen Havn.
- Ryfylkefondet forvaltar konsesjonskraftmidlar avsette av Sauda, Suldal, Hjelmeland, Forsand og fylkeskommunen. Andre medlemmer av Ryfylke IKS kan også tildelast midlar (dvs. nå Strand).
- Barnevern: Finnøy og Rennesøy har barnevernsteneste saman med Randaberg. Samarbeid innan barnevernet Strand, Forsand og Hjelmeland. Kvitsøy har avtale med Stavanger.
- Legevakt: Samarbeid Finnøy, Rennesøy, Kvitsøy og Hjelmeland som også omfattar legevaktbåt. Tidlegare legevaktsamarbeid Strand og Forsand. Forsand har nå samarbeid med Sandnes. Sauda og Suldal legevakt i eigen regi. Samarbeid om miljøretta helsevern Sauda, Suldal, Vindafjord og Etne.
- ØHD-samarbeid mellom Forsand, Strand og Hjelmeland. Samarbeid mellom Kvitsøy og Randaberg om psykisk helse.
- PP-teneste: Kvitsøy og Rennesøy samarbeider med Randaberg. PPT for Midt-Ryfylke er eit samarbeid mellom Strand, Forsand, Hjelmeland og Finnøy. Sauda og Suldal eigen regi.

Legevakt: Samarbeid Finnøy, Rennesøy, Kvitsøy og Hjelmeland som også omfattar legevaktbåt. Tidlegare legevaktsamarbeid Strand og Forsand. Forsand har nå samarbeid med Sandnes. Sauda og Suldal legevakt i eigen regi. Samarbeid om miljøretta helsevern Sauda, Suldal, Vindafjord og Etne.

vertskommunesamarbeid med Stavanger.

- Ryfylkemuseet er regionmuseum for alle kommunane (stifting).

Meir interkommunalt samarbeid ei utfordring

Mange kommunar peikar på at vidareføring av dagens kommunestruktur vil auke behovet for interkommunale samarbeidsløysingar, noko som kan gi fleire utfordringar:

- **Føreset langt på veg konsensus mellom kommunane, og det vil gå med tid til å finne løysingar**
- **Kommunen som «vil minst» set standaren, og ulike økonomiske prioriteringar mellom kommunane kan utfordre samarbeidet**
- **Samarbeid kan krevje meir ressursar for leiing og administrasjon i kommunen**
- **Avgjerder kan bli fatta på ein arena utanfor kommunestyret**
- **Dei som treng «hjelp», er avhengig av at nokon tilbyr tenester**

Ein måte å avgrense desse utfordringane på er å redusere behovet for slikt samarbeid.

Økonomiske verkemiddel

- Inndelingstilskott (IS 2016)
- Engangsstøtte
- Reformstøtte
- Tilskudd infrastruktur
- Nytt tilskudd til kommuner som blir tyngdepunkt i sin region
- Overgangsordning basistilskudd

Alle kommunar det blir gjort nasjonalt vedtak om i løpet av 2017, blir rekna inn i dei økonomiske ordningane.

(Kommuneproposisjonen 2015)

Magnhild gjer jobben

Stortingsrepresentant Geir Pollestad (Sp) er på ville vegar i kritikken av fylkesmannen si handtering av kommunereforma.

Stavanger Aftenblad 27/2 2016

Me stolar på at prosessen er i dei aller beste hender hos dagens fylkesmann – uansett kva me måtte meina om sjølve kommunereforma.

Glade dagar på fylkesårsmøtet i Senterpartiet i 2011: Då var Geir

FOTO: Jon Ingemundsen

Magnhild Meltveit Kleppa gjer jobben, Geir Pollestad